

Капелюшки по-рівненськи

Про вишуканість та елегантність у повсякденній моді рівнян

Численні фото 30-х років минулого сторіччя доводять, що за найменших родинних статків рівненські пани, панна та їхні чоловіки мали в своєму гардеробі головний убір, який не тільки захищав від погодних умов, але й завершував стиль.

Погодьтеся, капелюхи — це вищий пілотаж у моді. Їх треба вміти носити, знати з чим та на кому вони будуть гармонійно виглядати. Об'ємні головні убори до початку ХХ століття поступово зникали, і на вулицях Рівного почали з'являтися милі, зручні та обов'язкові до носіння капелюшки.

У той час зникло поняття єдиного комплекту або ансамблю в одязі, тому що ансамбль вимагав непомірних витрат. Зренню було придумано доповнювати наряд аксесуарами, в тому числі сумочками, рукавичками,

Полі Negro, Лідії Висоцькій, Тамарі Вишневіській ідеали жіночої краси для рівнянок стали іншими. Жінки почали висвітлювати волосся пергідролем, робити хімічні (перманентні) завивки, активно використовувати декоративну косметику.

Хоча ще зовсім недавно в статті, розміщеній в календарі, лаконічно названій «Мода», зазначалося, що, *«приміром, зайшла була у жінок мода замість кострубатих капелюшків з усякими віхтями, перами та іншими витребеньками носити чоловічі шапки:*

на модні настрої чоловічої половини. Приталений піджак з широкими плечима та брюки з відворотами мав кожен чоловік. Капелюх чи кашкет були обов'язковими.

В 1930-х роках у Рівному стрімко почали відкриватися як невеликі ремісничі майстерні з виготовлення шапок та капелюхів, так і модні крамниці з імпортом дорогим товаром, у тому числі й з головними уборами.

Модні магазини відкривалися в міжвоєнному Рівному один за одним. Рівненські фірми та магазини обов'язково реєструвалися в Адресній книзі Волинського воєводства за 1930 рік:

1. Виготовлення та продаж капелюхів за адресою: вулиця 3 Мая (без номера будинку), власник — Тусенецький Сруль;

Рівнянка в капелюшку та хутряній горжетці

алізованих капелюшних магазинів Грінберга, Лістовського, Карася, Раштейна та Александровича, в Луцьку — 5, Володимир-Волинському — 1, Корці — 1, Ковелі — 2, Кременці — 7, Острозі — 4.

У реєстрі підприємців міста і Рівненського повіту,

рік народження, національність, віросповідання, домашню адресу, адресу майстерні, з якого року займався цією справою.

Особливо виокремлюю двох пані, які надзвичайно ретельно підійшли до оформлення документів на право торгівлі. Малка

взуттям і обов'язковим головним убором в одній кольоровій гамі. Роль аксесуарів у 30-х важко недооцінити, адже купівля нової сумочки чи капелюшка була одним зі способів оновити гардероб та хоч якось дотримуватися моди.

Дуже популярними в той період були як різноманітні міні-капелюшки, так і капелюхи з величезними крисами, хутрянні коміри з натуральної чорнобурки чи лисиці, хутрянні горжетки, шкіряні та мереживні рукавички, біжутерія.

Завдяки всесвітньо відомим Греті Гарбо, Марлен Дітріх, Мей Вест та, зокрема, польським акторкам

смушкові, повстяні, суконні і, навіть, пов'язувати голову квітчастими хустками, як це роблять в багатьох місцях наші селянки. Це дуже добре і цю моду слід би вдержати назавжди, бо воно і гарно, і тепло, і дешево, і надто... коней на вулиці не лякає. Та тут не без модних штук і вигадувати такі дорогі хустки на ті «очіпки», що вони утворює виходять дорожчі за найхімерніший капелюшок з віхтами... Мода безперечно є річ дуже погана, бо вона принуждає людину до ступіня животини: ідучи наосліп за модою, людина втрачає свою людську гідність

Рівненський адвокат Микола Багринівський, 1938 рік

і керується животним інстинктом стадності».

Ще одна місцева рівненська газета за 1939 рік дає поради жінкам стосовно капелюшків: «...у вітринах магазинів повно перших ластівок весни — весняних капелюхів, які несміливо та боязко починають показуватися на вулицях на голівках більш сміливих дам. Наймодніші, як завжди ранньою весною, солом'яні капелюхи, блискучі, матові, чорні, коричневі, зелені. Фасони найрізноманітніші. Все, що відбувається у світі, в політиці — все відображається у фасонах модних капелюхів. Великі фетрові чи солом'яні капелюхи, схожі на ореол, на фоні яких красиво виділяється профіль витонченої дами, без сумніву — вплив Італії. Капелюх одягається з правого боку, майже вертикально, через що відкритий лівий бік голови підтримується спеціальною порскою, пришитою позаду убору. Голівка капелюха буває плоска чи трикутна, іноді прикрашена бантом чи помпоном... Деякі капелюшки схожі на арабські тюрбани, модні також маленькі мисливські капелюшки, прикрашені пір'ям. На жаль не усі ці фасони пасують, тому купуючи капелюшок, потрібно бути дуже обережною».

Чоловіча мода 30-х була більш консервативною. Вважалося, що її задавав принц Уельський Едуард. Голлівудські актори та їхні стилісти також впливали

2. Магазин жіночих капелюхів «Bon-Gut» Б. Керліха, вул. 3 Мая, 134;

які отримували ліцензії на капелюшну справу і були зафіксовані у промисло-

Табачник та Олена Хайтер, капелюшниця з 1923 та 1925 року відповідно, зібрали необхідний повний комплект документів для своєї діяльності, і зараз дослідники мають можливість вивчати за цими матеріалами як біографію цих ремісниць та продавчинь, так і порядок оформлення документів, яких вимагав Рівненський магістрат.

Про якість місцевого капелюшного товару тяжко судити, але дивлячись на фотографії тих часів, можна стверджувати, що вона була на високому рівні. Звичайно, імпортний товар цінувався вище, але дозволити його собі могли люди більшого достатку та можливостей.

Олена ГУМІНСЬКА,
старший науковий співробітник
Державного архіву
Рівненської області.

Рівняни 1930-х

3. Магазин дамських капелюшків Гаснера Е. та Вайншельбойм Е. на вул. 3 Мая, 133;

4. Дамські капелюші Іздебенської М. на вул. 3 Мая, 214;

5. Магазин дамських капелюшків Штіфа С., вул. 3 Мая, 128;

6. Магазин дамських капелюшків Штіфа Р., вул. Йоселевича, 29.

Додам, що за даними тієї ж Адресної книги за 1930 рік, в місті Дубно на той час було п'ять спеці-

вому відділі Рівненського повітового староства за 1930-ті роки, також чимало прізвищ рівнян.

Мойша Князер, Хайм Хальберштадт, Перес Зигон, Хайм Гендельман, Мойша Бонгарт займалися виготовленням шапок у Рівному. Кожен з них мав певні навички та знання з цього специфічного ремесла, про що свідчать архівні справи. На цих майстрів заводилася окрема справа, в якій було вказано інформацію про майстра, його

